

Landsáætlun í málefnum fatlaðs fólks - Vitunarvakning - horfum til framtíðar

*Sjálfákvörðunarréttur, jafnrétti, réttindabarátta.
Slagorð eða kjarni þroskapjálfunar?*

► Salóme Anna Þórisdóttir

Kjarninn

Grundvallast m.a. í lögum, reglugerð, siðareglum og starfskenningunni

- ✓ Virðing fyrir mannréttindum, frelsi, sjálfsákvörðunarrétti
- ✓ Jafnrétti, jöfn tækifæri
- ✓ Inngilding - þátttaka á eigin forsendum í samfélaginu
- ✓ Réttindabarátta og réttindagæsla
- ✓ Áræðni - framþróun - sveigjanleiki

Fortíðin - leiðin að nútíðinni

- ▶ Að verða þroskaþjálfari
 - ▶ tileinka sér kjarnann, standa undir kröfum hans og raungera þær
- ▶ Sjálfsákvörðunarréttur - Umönnun - Nauðung
 - ▶ Þekking og aukinn skilningur á mannréttindum
 - ▶ Þörf til að breyta og bæta
 - ▶ Viðhorfum, aðstæðum, starfsháttum, þekkingu og færni.

Breiða út boðskapinn

Stefnumörkun hins opinbera 1978 - 2024

- ✓ 1979 Lög um aðstoð við þroskahefta
- ✓ 1983 Lög um aðstoð við fatlaða
- ✓ 1992 Lög um málefni fatlaðra
- ✓ 2007 Undirritun SRF
- ✓ 2011 Lög um réttindagæslu fyrir fatlað fólk
- ✓ 2011 Málefni fatlaðs fólks frá ríki til sveitarfélaga
- ✓ 2018 Lög um heildstæða þjónustu við fatlað fólk með miklar stuðningsþarfir

Framkvæmdaáætlanir í málefnum fatlaðs fólks

- ✓ 2007 - 2012 Horft til framtíðar (ekki afgreidd frá Alþingi)
- ✓ (2012 - 2014), (2014 - 2017) - (2017 - 2021) -
- ✓ 2024 - 2027 Landsáætlunin.

Nútíðin leiðin að framtíðinni

Lög nr. 88/2011 um réttindagæslu fatlaðs fólks

- ▶ V. Kafli Aðgerðir til að draga úr beitingu nauðungar í þjónustu við fatlað fólk.

Samningur Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks

- ▶ 15. gr. Frelsi frá pyndingum eða grimmilegri, ómannlegri eða vanvirðandi meðferð eða refsingu
- ▶ 16. gr. Frelsi frá misnotkun í gróðaskyni, ofbeldi og misþyrmingum
- ▶ 17. gr. Verndun friðhelgi einstaklingsins
- ▶ 22. gr. Virðing fyrir einkalífi

Landsáætlun

A. - Vitunaryvakning og fræðsla

A. 7. Gerð fræðsluefnis fyrir starfsfólk sem beitir nauðung og/eða frelsissviptingum um

- ▶ Sjálfákvörðunarrétt og sjálfræði
- ▶ Nauðung og önnur inn grip sem skerða sjálfákvörðunarrétt og sjálfræði fólks
- ▶ Leiðir í þjónustu sem vernda sjálfákvörðunarrétt og sjálfræði og koma í veg að nauðung sé beitt
- ▶ Leiðir til að þróa verklag þar sem lögð er áhersla á að upplýsa einstaklinga um rétt sinn hvert þeir geti leitað, hvaða úrræði séu til

Breiða út boðskapinn

- ▶ A. 8 Leiðbeiningar og fræðsla um viðeigandi aðlögun og studda ákvörðunartöku fatlaðs fólks fyrir þau sem starfa innan réttarvörslukerfisins.
 - ▶ Leiðbeiningar um hvernig fatlað fólk geti haft ólíka eða mismunandi skynjun í aðstæðum, t.d. við skýrslutöku eða handtöku
- ▶ A. 9. Gerð fræðsluefnis fyrir starfsfólk sem vinnur að málefnum fatlaðs fólks um:
 - ▶ Persónuvernd
 - ▶ Öryggi í rafrænum samskiptum
 - ▶ Vistun gagna

Landsáætlun

E. - Þróun þjónustu

E. 4 Styrking sérfræðiteymis um aðgerðir til að draga úr beitingu nauðungar

- ▶ Leita leiða til að styrkja starfsemi teymisins, t.d. með utanaðkomandi sérfræðingum eða fjölgun starfsmanna, ekki síst þegar um sjaldgæf eða flókin verkefni er að ræða

Horft til framtíðar:

Staðreynd

Öflugra sérfræðiteymi sem getur veitt betri og skilvirkari þjónustu.

Vitundarvakning, aukin þekking og skilningur á nauðung og leiðum til að koma í veg fyrir að því sé beitt.

Draumur

Sérfræðisetur sem veiti ráðgjöf, stuðning og fræðslu til að koma í veg fyrir beitingu nauðungar þvert á stjórnsýslukerfið, s.s. félags – mennta – dóms og heilbrigðis.

Safni tölfræðiupplýsingum Beiti sér fyrir rannsóknum Innleiði sannreyndar aðferðir o.fl.

Fortíðin: grunnur og reynsla

Nú tíðin: framkvæmd og endurmat

Framtíðin: stefnumótun, væntingar og draumar

Takk fyrir mig